

Številka: Up-531/19-36

Datum: 4. 7. 2019

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku odločanja o ustavni pritožbi Vita Groznika, Šmartno pri Litiji, na seji 4. julija 2019

odločilo:

1. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani št. I Kp 59652/2012 z dne 8. 4. 2016 in sklep Okrožnega sodišča v Ljubljani št. I Ks 59652/2012 z dne 4. 3. 2016 se razveljavita in zadeva se vrne Okrožnemu sodišču v Ljubljani v novo odločanje.

2. Ustavna pritožba zoper sklep Okrožnega sodišča v Ljubljani št. I Ks 59652/2012 z dne 18. 4. 2019 v zvezi s sklepom Okrožnega sodišča v Ljubljani št. II Kpd 59652/2012 z dne 21. 3. 2019 se zavrže.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Pritožnik, slovenski državljan, je bil v Romuniji s sodbo Okrajnega sodišča v Timisu št. 418/10.10.2011 z dne 10. 10. 2011 v zvezi s sodbo pritožbenega sodišča v Temišvarju št. 4/A/16.01.2012 z dne 16. 1. 2012 obsojen zaradi storitve dveh kaznivih dejanj davčne zatajitve. Izrečena mu je bila kazen štiri leta zapora. Romunija je na podlagi evropskega naloga za prijetje in predajo (v nadaljevanju ENPP) Republiko Slovenijo zaprosila za predajo pritožnika zaradi prestajanja izrečene kazni. Okrožno sodišče v Ljubljani je s sklepom št. I Ks 59652/2012 z dne 4. 3. 2016 predajo dovolilo, pri čemer jo je odložilo do tedaj, ko bo pritožnik v Republici Sloveniji preстал enotno kazen sedem let in šest mesecev zapora, ki mu je bila izrečena s sodbo Okrožnega sodišča v Ljubljani št. II Ks 26871/2013 z dne 4. 5. 2015. Sodišče je v sklepu o dovolitvi odložene predaje navedlo, da pritožnik v Romuniji ni bil osebno navzoč na sojenju, na podlagi katerega je bila izdana obsodilna sodba, in da na to sojenje tudi ni bil osebno povabljen, vendar pa je podan pogoj za predajo iz drugega odstavka 13. člena Zakona o sodelovanju v kazenskih zadevah z državami članicami Evropske unije (Uradni list RS, št. 48/13, 37/15 in 22/18 – v nadaljevanju ZSKZDČEU-1), saj je Romunija dala ustrezna zagotovila, da bo pritožniku

po predaji zagotovljena možnost ponovnega sojenja. Zoper ta sklep je pritožnik vložil pritožbo, ki jo je Višje sodišče v Ljubljani s sklepom št. I Kp 59652/2012 z dne 8. 4. 2016 zavrnilo.

2. Iz listin, ki jih pritožnik prilaga ustavni pritožbi, izhaja, da je pritožnik že pred predajo oziroma med prestajanjem kazni v Republiki Sloveniji poskušal doseči ponovno sojenje v Romuniji. Na romunsko sodišče je vložil dve vlogi. Prvo vlogo so romunska sodišča obravnavala kot pritožbo zoper prvostopenjsko obsodilno sodbo. Pritožbeno sodišče v Temišvarju je ugotovilo, da pritožniku sodba Okrajnega sodišča v Timisu ni bila vročena, zato je odredilo, da se sodba prevede v slovenski jezik in se pritožniku vroči v zavodu za prestajanje kazni v Republiki Sloveniji. Hkrati je pritožnika povabilo na obravnavo. Pritožbeno sodišče je nato izvedlo obravnavo v pritožnikovi nenavzočnosti in njegovo pritožbo zavrnilo kot neutemeljeno. Drugo vlogo so romunska sodišča obravnavala kot zahtevo za ponovno sojenje na podlagi 466. člena romunskega Zakona o kazenskem postopku, ki ureja ponovno odprtje kazenskega postopka v primeru sojenja v nenavzočnosti obsojenca. Sodišče prve stopnje je to vlogo zavrnilo, pritožbeno sodišče v Temišvarju pa je to odločitev potrdilo. Iz sklepa pritožbenega sodišča med drugim izhaja, da je bil pritožnik tako na prvi kot na drugi stopnji na sojenje vabljen v skladu z romunsko zakonodajo.

3. Po prejemu navedenih odločitev romunskih sodišč je pritožnik na Okrožno sodišče v Ljubljani vložil zahtevo za razveljavitev oziroma preklic izpodbijanega pravnomočnega sklepa, s katerim je bila dovoljena odložena predaja pritožnika Romuniji. V vlogi je navajal, da je bila predaja dovoljena zaradi zagotovil romunskih organov, da bo pritožniku zagotovljeno ponovno sojenje, kasneje pa se je izkazalo, da so bila ta zagotovila prekršena. Preiskovalni sodnik Okrožnega sodišča v Ljubljani je to vlogo obravnaval kot pritožbo zoper izpodbijani pravnomočni sklep o predaji in jo je s sklepom št. II Kpd 59652/2012 z dne 21. 3. 2019 kot nedovoljeno zavrnil. V obrazložitvi je navedel, da zoper sklep sodišča druge stopnje v obravnavanem primeru pritožba ni dovoljena. Zoper to odločitev je pritožnik vložil pritožbo, ki jo je senat Okrožnega sodišča v Ljubljani s sklepom št. I Ks 59652/2012 z dne 18. 4. 2019 zavrnil.

4. Pritožnik je zoper sklep o dovolitvi odložene predaje vložil ustavno pritožbo, v kateri uveljavlja kršitve pravice do obrambe, pravice do pravičnega sojenja, pravice do zagovornika in pravice do sojenja v navzočnosti. V njej opisuje postopek odločanja o predaji v Republiki Sloveniji in nadaljnje postopke v Romuniji. Navaja, da je bila predaja dovoljena zaradi zagotovil romunskih organov, da mu bo v Romuniji zagotovljeno ponovno sojenje, kasneje pa se je izkazalo, da teh zagotovil ni več in da jih v bistvu tudi nikoli ni bilo, saj je bila v Romuniji zavrnjena njegova pritožba zoper obsodilno sodbo, pravnomočno pa je bila zavrnjena tudi njegova zahteva za obnovo postopka zaradi sojenja v nenavzočnosti. Pritožnik meni, da je s tem odpadla pravna podlaga za predajo. Pojasnjuje, da je o tem obvestil sodišče, vendar je bila njegova vloga obravnavana kot pritožba zoper pravnomočni sklep o predaji in kot nedovoljena zavržena. Trdi, da ga glede na nadaljnje postopke v Romuniji tej državi ni dovoljeno predati, saj bo takoj

napoten na prestajanje štiriletne zaporne kazni, ki je Republika Slovenija zaradi sojenja v nenavzočnosti na svojem ozemlju ni hotela izvršiti. Navaja, da če se sodba ne sme izvršiti v Republiki Sloveniji, se ga zaradi izvršitve te kazni tudi ne sme predati Romuniji. Pritožnik je predlagal zadržanje izvrševanja izpodbijanega sklepa o predaji do končne odločitve Ustavnega sodišča.

5. Ustavno sodišče je s sklepom senata št. Up-531/19 z dne 4. 6. 2019 ustavno pritožbo sprejelo v obravnavo in do končne odločitve zadržalo izvrševanje izpodbijanih sklepov, ki dovoljujejo pritožnikovo predajo Romuniji. V skladu s prvim odstavkom 56. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) je o tem obvestilo Višje sodišče v Ljubljani in Okrožno sodišče v Ljubljani.

6. Ustavno sodišče je vpogledalo v spis Okrožnega sodišča v Ljubljani št. II Kpd 59652/2012.

B.

7. Pritožnik v laični ustavni pritožbi navaja, da njegova predaja ni dopustna, saj Romunija ni dala zagotovil, da mu bo po predaji omogočeno vnovično sojenje, tokrat v njegovi navzočnosti. S tem smiselno zatrjuje, da je stališče sodišč o dopustnosti predaje, ker naj bi Romunija dala ustrezna zagotovila glede možnosti vnovičnega sojenja, očitno napačno. Glede na navedbe pritožnika je Ustavno sodišče zadevo presojalo z vidika pravice iz 22. člena Ustave.

8. Ustavna pritožba ni pravno sredstvo, s katerim bi bilo mogoče same po sebi uveljavljati kršitve, ki jih sodišče stori pri ugotavljanju dejanskega stanja ter uporabi materialnega in procesnega prava. Ustavnopravno pomembno pa je, da je izpodbijano odločitev sodišča, če je zaradi take kršitve očitno napačna ali brez razumne pravne obrazložitve, mogoče oceniti za samovoljno.¹ Iz 22. člena Ustave namreč med drugim izhaja prepoved sodniške samovolje. To ustavno procesno jamstvo je po ustaljeni ustavnosodni presoji kršeno tudi, kadar je sodna odločba očitno napačna.

9. Postopek za prijetje in predajo med državami članicami je na ravni Evropske unije urejen z Okvirnim sklepom Sveta z dne 13. junija 2002 o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami (2002/584/PNZ) (UL L 190, 18. 7. 2002, str. 1), zadnjič spremenjenim z Okvirnim sklepom Sveta 2009/299/PNZ z dne 26. februarja 2009 o spremembi okvirnih sklepov 2002/584/PNZ, 2005/214/PNZ, 2006/783/PNZ, 2008/909/PNZ in 2008/947/PNZ zaradi krepitve procesnih pravic oseb ter spodbujanja uporabe načela vzajemnega priznavanja odločb, izdanih na sojenju v

¹ Glej npr. že odločbo Ustavnega sodišča št. Up-347/96 z dne 13. 10. 1999 (OdiUS VIII, 296), 6. točka obrazložitve.

odsotnosti zadevne osebe (UL L 81, 27. 3. 2009, str. 24 – v nadaljevanju Okvirni sklep Sveta 2009/299/PNZ), v nadaljevanju Okvirni sklep o ENPP. ENPP je tako sodna odločba, ki jo izda država članica z namenom prijetja in predaje zahtevane osebe s strani druge države članice z namenom uvesti kazenski postopek ali izvršiti kazen zapora ali ukrep, vezan na odvzem prostosti.² Za izdajo ENPP je treba uporabiti poseben obrazec s predpisano vsebino iz priloge 1 Okvirnega sklepa o ENPP, ki se ne sme spreminjati.³ Ta obrazec je edina podlaga za prijetje in naknadno predajo zahtevane osebe.⁴ Okvirni sklep Sveta 2009/299/PNZ je med drugim želel okrepiti procesne pravice oseb, ki jim je bilo sojeno v nenavzočnosti, ter določiti jasne in skupne razloge za zavrnitev priznanja odločb, izdanih v sojenju, na katerem zahtevana oseba ni bila osebno navzoča.⁵ Zato je bil z njim Okvirnemu sklepu o ENPP dodan 4.a člen, ki opredeljuje pogoje za izvršitev ENPP, če oseba ni bila osebno navzoča na sojenju.⁶ Temu primerno je bil spremenjen tudi obrazec za ENPP.⁷ Države članice so se zavezale, do bodo ukrepe, potrebne za uskladitev z določbami Okvirnega sklepa Sveta 2009/299/PNZ, sprejele do 28. 3. 2011.⁸

² Glej prvi odstavek 1. člena Okvirnega sklepa o ENPP in 10. točko 8. člena ZSKZDČEU-1.

³ Glej Priročnik o izdaji in izvršitvi ENPP Evropske komisije z dne 28. 9. 2017, str. 13, iz katerega izhaja, da si je Svet z obrazcem za ENPP prizadeval pripraviti delovno orodje, ki ga lahko odreditveni pravosodni organi preprosto izpolnijo, izvršitveni pravosodni organi pa priznajo. Eden izmed ciljev v zvezi s tem obrazcem je, da bi odpravili dolgotrajne in drage prevode ter olajšali dostopnost informacij. Glej tudi L. Klimek, *European Arrest Warrant*, Springer, Cham 2015, str. 134–135.

⁴ Prav tam. Prav iz tega razloga Evropska komisija opozarja, da bi ga bilo treba izpolniti zelo natančno, da se tako preprečijo nepotrebne prošnje za dodatne informacije.

⁵ Glej 4. uvodno izjavo in 1. člen Okvirnega sklepa Sveta 2009/299/PNZ.

⁶ Člen 4a Okvirnega sklepa o ENPP med drugim določa, da lahko izvršitveni sodni organ "prav tako zavrne izvršitev evropskega naloga za prijetje, ki je bil izdan za izvršitev zaporne kazni, ali ukrepa, ki vključuje odvzem prostosti, če oseba ni bila osebno navzoča na sojenju, ki se je zaključilo z odločbo, razen če je v evropskem nalogu za prijetje navedeno, da je bila oseba v skladu z dodatnimi procesnimi zahtevami, določenimi v nacionalnem pravu odreditvene države članice:

[...]

(d) ji odločba ni bila osebno vročena, ampak:

(i) ji bo osebno vročena nemudoma po predaji in bo izrecno obveščena o pravici do ponovnega sojenja ali pritožbe, v kateri ima pravico sodelovati, ki omogoča, da se vsebina zadeve skupaj z novimi dokazi ponovno preučijo, in ki lahko privede do spremembe prvotne odločbe, in (ii) bo obveščena o roku, v katerem mora zahtevati ponovno sojenje ali vložiti pritožbo, kakor je navedeno v zadevnem evropskem nalogu za prijetje."

⁷ Prejšnji obrazec za ENPP je namreč v d) točki določal le:

"Sodba, izrečena v odsotnosti in:

– zahtevana oseba je bila vabljen osebno ali je bila kako drugače obveščena o datumu in kraju zaslišanja, kar je privedlo do odločitve v odsotnosti, ali

10. Okvirni sklep o ENPP je v slovenski pravni red implementiran z ZSKZDČEU-1.⁹ V 13. členu ZSKZDČEU-1 so navedeni pogoji za izvršitev naloga, izdanega na podlagi sojenja v nenavzočnosti. V skladu z drugim odstavkom 13. člena ZSKZDČEU-1, ki je upošteven za obravnavano zadevo, se nalog iz prvega odstavka istega člena izvrši tudi v primeru, če zahtevana oseba ni bila osebno navzoča na sojenju, na podlagi katerega je bila izdana odločba, in ji odločba ni bila osebno vročena, če je v nalogu navedeno, da bo osebi v skladu s procesnimi zahtevami, kot so določene v nacionalnem pravu države odreditve, odločba osebno vročena nemudoma po predaji in da bo oseba izrecno obveščena o pravici do ponovnega sojenja ali pritožbe, v kateri ima pravico sodelovati, ki omogoča, da se vsebina zadeve skupaj z novimi dokazi ponovno preuči, in ki lahko privede do spremembe prvotne odločbe, in da bo obveščena o roku, v katerem mora zahtevati ponovno sojenje ali vložiti pritožbo, kakor je navedeno v zadevnem evropskem nalogu za prijetje.¹⁰

11. Sodišči sta v izpodbijanih sklepih presodili, da so izpolnjeni pogoji za predajo pritožnika, ker je Romunija podala ustrezna zagotovila, da bo pritožniku omogočeno vnovično sojenje. Okrožno sodišče v Ljubljani je tako v sklepu št. I Ks 59652/2012 z dne 4. 3. 2016 ugotovilo, da iz ENPP izhaja, da bo pritožnik upravičen do ponovnega sojenja v skladu s pogoji, kot jih določa romunska zakonodaja, pri čemer se je oprlo na prevod določb romunskega Zakona o kazenskem postopku. Zaključilo je, da bo pritožniku po predaji zagotovljena možnost ponovnega sojenja, kar lahko naposled privede do spremembe izrečene obsodilne sodbe. Tudi Višje sodišče je pritrdilo, da zagotovilo Romunije, zapisano pod d) točko ENPP v povezavi s prevedenimi določbami romunskega procesnega zakona, pomeni zadostno zagotovilo, da bo imel pritožnik po predaji Romuniji možnost zahtevati ponovno sojenje.

12. Sodba Okrajnega sodišča v Timisu, ki služi kot podlaga za obravnavani ENPP, je bila izdana 10. 10. 2011, torej je za njeno priznavanje oziroma izvrševanje že upošteven 4.a

– zahtevana oseba ni bila osebno ali kako drugače obveščena o datumu in kraju obravnave, kar je privedlo do odločitve v odsotnosti, vendar ima naslednja pravna jamstva po predaji ...", sledila pa je specifikacija pravnih jamstev, ki se lahko dajo vnaprej.

⁸ Torej se 4.a člen Okvirnega sklepa o ENPP uporablja za priznavanje in izvrševanje odločb, izrečenih v odsotnosti zadevne osebe, od 28. 3. 2011 dalje, brez kakršnegakoli razlikovanja glede na to, ali so bile te odločbe sprejete pred tem datumom ali po njem. Glej tudi sodbo Sodišča Evropske unije v zadevi *Stefano Melloni proti Ministerio Fiscal*, C-399/11, z dne 26. 2. 2013.

⁹ V 2. točki četrtega odstavka 2. člena ZSKZDČEU-1 izrecno določa, da ureja ukrepe (med drugim tudi) v skladu z Okvirnim sklepom o ENPP. Okvirni sklep o ENPP je bil sicer v slovenski pravni red sprva prenesen z Zakonom o evropskem nalogu za prijetje in predajo (Uradni list RS, št. 37/04 – ZENPP), ki je veljal od 1. 5. 2004 do 24. 2. 2008. Nasledil ga je Zakon o sodelovanju v kazenskih zadevah z državami članicami Evropske unije (Uradni list RS, št. 102/07 – ZSKZDČEU), ki je veljal do 19. 9. 2013, ko ga je nasledil veljavni ZSKZDČEU-1.

¹⁰ Enake zahteve izhajajo tudi iz obrazca ENPP v prilogi 1 ZSKZDČEU-1.

člen Okvirnega sklepa o ENPP.¹¹ Okrajno sodišče v Timisu je kljub temu v ENPP, v katerega je ob presoji vpogledalo tudi Ustavno sodišče, navedlo le, da pritožnik ni bil osebno navzoč na sojenju, da ga je zastopala odvetnica po uradni dolžnosti in da bo upravičen do ponovnega sojenja v skladu s pogoji, kot jih določa romunska zakonodaja.¹² Preiskovalna sodnica je romunskemu sodišču poslala prošnjo za posredovanje dodatnih zagotovil iz drugega odstavka 13. člena ZSKZDČEU-1.¹³ Romunsko sodišče je nato v odgovoru znova zatrdilo zgolj to, da lahko oseba, ki ji je bilo sojeno v nenavzočnosti, v skladu z romunsko zakonodajo zahteva ponovno odprtje kazenskega postopka, priložilo pa je še prevod nekaterih določb njihovega Zakona o kazenskem postopku.¹⁴ Ob primerjavi pogojev za predajo iz drugega odstavka 13. člena ZSKZDČEU-1, ki so smiselno enaki pogojem iz 4.a člena Okvirnega sklepa o ENPP, in obrazca ENPP v d) točki, ki se nanaša na sojenje v nenavzočnosti, je povsem jasno, da niti iz obravnavanega ENPP niti iz kasneje pridobljene dokumentacije ni mogoče razbrati jasnih in konkretnih zagotovil romunskih pravosodnih organov, 1) da bo pritožniku nemudoma po predaji vročena sodba, na kateri temelji ENPP zaradi izvršitve kazni, 2) da bo pritožnik izrecno obveščen o pravici do ponovnega sojenja ali pritožbe, v kateri ima pravico sodelovati, ki omogoča, da se vsebina zadeve skupaj z novimi dokazi ponovno preučijo, in ki lahko privede do sprememb prvotne odločbe, in 3) da bo obveščen o roku, v katerem bo lahko zahteval vnovično sojenje ali vložil pritožbo.¹⁵ Zgolj navedba romunskega sodišča, da lahko oseba, ki ji je bilo sojeno v nenavzočnosti, v skladu z romunsko zakonodajo zahteva ponovno odprtje kazenskega postopka, vključno s priloženim prevodom nekaterih določb romunskega Zakona o kazenskem postopku, namreč ne pomeni zagotovil iz drugega odstavka 13. člena ZSKZDČEU-1. Zato je stališče obeh sodišč o tem, da je Romunija dala ustrezna zagotovila iz drugega odstavka 13. člena ZSKZDČEU-1, da bo pritožniku po predaji omogočeno vnovično sojenje, očitno napačno in pomeni kršitev pravice iz 22. člena Ustave.

13. Glede na navedeno je Ustavno sodišče izpodbijana sklepa, s katerima je sodišče dovolilo predajo pritožnika Romuniji, razveljavilo in je zadevo vrnilo v novo odločanje Okrožnemu sodišču v Ljubljani (1. točka izreka). Sodišče bo moralo pri vnovičnem odločanju upoštevati stališča iz te odločbe ter od Romunije pridobiti jasna in konkretna zagotovila, kot jih zahteva drugi odstavek 13. člena ZSKZDČEU-1, upoštevaje tudi odločitve romunskih sodišč, ki so bile sprejete po izdaji sklepa št. I Ks 59652/2012 z dne 4. 3. 2016.

¹¹ Glej 9. točko obrazložitve te odločbe, zlasti 9. opombo.

¹² Dobesedno je navedeno: "The person concerned shall benefit from the rejudgment of the case under the conditions set forth by Romanian Law."

¹³ Dopis preiskovalne sodnice na list. št. 128–129.

¹⁴ Gre za prevod členov 426–428 in 466–470.

¹⁵ Zdi se, da se zagotovila romunskih pravosodnih organov nanašajo še na vsebino zagotovil iz starega obrazca ENPP, veljavnega pred spremembo Okvirnega sklepa o ENPP z Okvirnim sklepom Sveta 2009/299/PNZ.

14. Pritožnik je s svojimi navedbami smiselno izpodbijal tudi pravnomočni sklep preiskovalnega sodnika, ki je njegovo pritožbo zoper sklep o dovolitvi predaje pritožnika Romuniji zavrgel kot nedovoljeno. Glede na to, da je Ustavno sodišče razveljavilo pravnomočni sklep o dovolitvi predaje, pritožnik nima več pravnega interesa za izpodbijanje sklepa o zavrženju pritožbe zoper sklep o dovolitvi predaje. Zato je Ustavno sodišče ustavno pritožbo v tem delu zavrglo (2. točka izreka).

C.

15. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi prvega odstavka 59. člena in druge alineje prvega odstavka 55.b člena ZUstS ter tretje alineje tretjega odstavka v zvezi s petim odstavkom 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10, 56/11 in 70/17) v sestavi: predsednik dr. Rajko Knez ter sodnice in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Dunja Jadek Pensa, DDr. Klemen Jaklič, dr. Etelka Korpič – Horvat, dr. Marijan Pavčnik in dr. Katja Šugman Stubbs. Sodnik Marko Šorli je bil pri odločanju o tej zadevi izločen. Ustavno sodišče je odločbo sprejelo soglasno.

dr. Rajko Knez
Predsednik